

Gina ȘERBĂNESCU

Întâlniri între cuvânt și gest

În perioada 3–12 decembrie s-a desfășurat la Bruxelles Festivalul **Working Title**, organizat de „Workspace Brussels” în colaborare cu Ultima Vez, Vlaams Theatre Instituut și rețeaua Jardin d'Europe. În cadrul Festivalului, în data de 12 decembrie, dintr-un număr total de 24 spectacole participante, în prezența coregrafilor Mathilde Monnier, Ismael Ivo și Wim Vandekeybus, au fost decernate Premiile Jardin d'Europe 2009.

Premiul I, constând într-o producție de 10.000 €, a fost câștigat de Claire Croizé (FR / BE) pentru spectacolul „*The Farewell*”.

Premiul II, constând într-o rezidență, a fost oferit artiștilor:

Florin Flueraș (RO) – *A Brave Search of the Ultimate Reality* (rezidență la Workspace Brussels); **Varinia Canto Vila (CL/BE)** – *During Beginning Ending* (rezidență la Workspace Brussels); și **Lilia Mestre (PT / BE)** – *The Live-in-Room* (rezidență la Szene Salzburg).

Pe lângă evenimentele coregrafice ale Festivalului, a fost organizat un *workshop* de critică de dans, *Critical Endeavour*, condus de doi mentori, Anna Tilroe și Pieter T'Jonck.

Privit în ansamblu, Festivalul nu trebuie judecat primordial prin prisma valorii creațiilor prezentate în cadrul lui, ci mai degrabă prin ceea ce propune el ca metodă: funcționarea sa ca o platformă pentru tinerii creatori din domeniul dansului contemporan și *performance*-ului constituie un exemplu relevant al modului în care este stimulată arta contemporană. Punerea la dispoziție a unei infrastructuri prin care artistul poate să își inițieze și să își susțină o cercetare este mai importantă decât produsul finit. Acest aspect poate constitui un demers pozitiv pentru concentrarea pe esența a ceea ce trebuie creat, mai degrabă decât pe o finalitate anume a actului artistic. Acesta ar fi, se pare, principalul argument al selecționeților care au decis ce spectacole să intre în festival și, implicit, în competiția pentru Premiile Jardin d'Europe 2009. „Workspace Brussels” se impune astfel ca un organism care stimulează în primul rând procesul creației, cercetarea artistică, fără a da sentințe în privința rezultatului.

Totuși, ceea ce ajunge la public nu poate să rămână ferit de judecăți de valoare. Astfel, în cadrul Festivalului au putut fi vizionate creații inegale ca valoare, dar diverse ca problematică. A existat totuși o tendință comună, care a caracterizat majoritatea spectacolelor prezentate: mișcarea a fost vizibil relaționată cu discursul verbalizat, gestul a fost constant oglindit în cuvânt. Acesta ar putea fi un simptom interesant al artei coregrafice contemporane: dificultatea de a rămâne în ea însăși, imposibilitatea dansului de a se arăta doar ca dans. Probabil câștigarea Marelui Premiu de către coregraful și dansatoarea Claire Croizé a avut drept cauză tocmai faptul ca *The Farewell* este o piesă de dans și doar de dans, fără prea multe conotații din altă sferă artistică. Pe muzica lui Mahler, Claire Croizé imaginează o trilogie gestuală, o succesiune cu etape bine delimitate de mișcări inspirate de muzica aflată în complet contrast cu apariția neostenativă a dansatoarei. Faptul că *The Farewell* a câștigat premiul a surprins poate pe mulți dintre cei care au vizionat creațiile din cadrul Festivalului. Ca o părere inevitabil subiectivă, dar susținută de argumente extrase din chiar valoarea creației, aș fi declarat-o câștigătoare pe coregraful Eleanor Bauer, cu piesa *Big Girls Do Big Things*, care a îmbinat conturarea artistică a biografiei personale cu posibilitatea generalizării ei. Prin sinteza realizată de Eleanor Bauer între talentul actoricesc și complexitatea abordării coregrafice, *Big Girls Do Big Things*, deși a fost anunțată ca *work in progress*, s-a impus ca o creație perfect articulată. Motiv pentru care juriul Festivalului a transferat-o la categoria pieselor finite, ceea ce nu a fost deloc în avantajul lui Eleanor Bauer, se pare.

Florin FLUERAȘ

Pe de altă parte, piesa lui Florin Flueraș, *A Brave Search for The Ultimate Reality*, deși anunțată ca finită, a fost transferată la categoria *work in progress*, ceea ce a fost fără discuție în avantajul coregrafului român. Participarea lui Florin Flueraș în cadrul acestui festival și succesul său sunt perfect justificate, având în vedere că el este singurul participant român din cadrul rezidențelor Jardin d'Europe 2009 care și-a luat în serios propria creație și care, la premiera spectacolului, a prezentat o piesă coerent construită.

Din cele 24 de creații din cadrul Festivalului, merită reținute următoarele:

- cele 2 experimente elaborate de fotografatul Bavid Berge și coregrafa Kajsa Sandstrom, *I Need a Witness to Perform* și *Noted Appearance*, prin care imaginea fotografică, imaginea în mișcare, corpul uman și discursul verbal au fost armonizate inedit. Și trebuie spus, Kajsa Sandstrom are o prezență scenică pregnantă, ce aduce un plus de valoare oricărei creații în care se integrează;

- piesa *How to Spell a Piece* a coregrafei Adva Zakai, care stabilește un raport riguros între posibilitatea gestului de a oglindi cuvintele și dificultatea cuvântului de exploata până la capăt sensul gestului;

- piesa *During Beginning Ending* (coregrafia și interpretarea Varinia Canto Vila), o explorare a raportului dintre ipostaze lăuntrice și manifestări scenice ale artistului, o tentativă reușită de a face din absență un instrument funcțional în scenă;

- la nivel vizual, piesa cea mai sugestivă a fost *Sunset on Mars* (coregrafia și interpretarea German Juaregui și Elena Fokina), care putea fi una dintre piesele cele mai bune ale Festivalului, dacă modul în care povestea a fost spusă s-ar fi ridicat la nivelul calității vizuale a spectacolului.

Nu voi insista asupra celorlalte creații din Festival, pentru că e important să rămânem cu ceea ce a fost realmente valoros. Contează mai puțin dacă marele premiu a mers exact acolo unde trebuie. Tot ce putem spera e ca titlul piesei câștigătoare *The Farewell*, o piesă *de dans*, să nu anunțe, de fapt, despărțirea dansului de dans.